

חקת בלק (174)

חקת

פרה אדומה חוק

זאת חקת התורה (יט. ב)

פירש רש"י: לפי שהשטן ואומות העולם מונין (מטרידין) את ישראל לומר מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה, לפיכך כתב בה חוקה, גזרה היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחריה. מבואר כאן שאין טעם למצות פרה אדומה, ואין לעם ישאל מה להשיב לשטן ולאומות העולם. לכאורה תמוה מאוד שהרי רש"י כתב לקמן (פכ"ב) בשם רבי משה הדרשן שפרה אדומה באה כדי לכפר עליהם על העגל שעשו. משל לבן שטיינף פלטיץ של מלך אמרו תבא אמו ותקנח הצואה, כך תבא הפרה ותכפר על העגל עכ"ד. הרי שיש טעם נפלא לפרה אדומה? יש לומר: דכל הטעם והסיבה שפרה אדומה מכפרת על חטא העגל, זהו משום שמקיימים אותה ללא טעם, כלומר, בחטא העגל פרקו מעליהם עול מלכות שמים, ובעת אשר מקיימים מאמר ה' ללא טעמים ונימוקים מתקנים ומכפרים את אשר עוותו, דאין לך קבלת עול מלכות שמים יותר ממה שמקיימים מצוה ללא הבנה והסבר. נמצא א"כ ששני הדברים אמת, פרה אדומה אין לה טעם והיא חוק, וזו הסיבה שהיא מכפרת על חטא העגל.

ספר "אוצרות התורה"

העולם הזה כאוהל ארעי

זאת התורה אדם פי ימות באהל (יט. יד)

הסביר רבי צבי פסח פראנק זצ"ל, שהאדם צריך לדעת, כי הוא כמו גר בעולם, כמו אורח שנוטה ללון בפונדק באמצע הדרך. על זמן פטירתו של האדם מן העולם, כתב שלמה המלך (קהלת יב. ה): "כי הולך האדם אל בית עולמו", משמע מהפסוק, שעולמו האמיתי של האדם הוא עולם הבא, הבית אשר בנה לעצמו בתורתו ובמעשים הטובים. הוא בית הקבוע, אבל העולם הזה הוא דירת עראי, והאדם נמצא בתוכו כמו אורח. זהו ביאור הפסוק "אדם פי ימות באהל", כאן בעולם הזה אינו נמצא אלא באהל שהוא דירת עראי, והוא הולך לבית עולמו, שם היא דירתו הקבועה.

ספר "להתענג בתענוגים"

תורה מפי הרב רק מתוך שפלות והכנעה

ולקח אָזוּב וְטָבַל בְּמִים אִישׁ טְהוֹר (יט. יח)

לכאורה היה לו לומר: "ולקח איש טהור אָזוּב וְטָבַל בְּמִים", שהרי כך הוא הסדר. אולם יש לומר שהתורה מרמז בזה להורות דרך הישר איך יתנהג האדם הרוצה לקבל דברי תורה מרבו, שצריך להיות שפל בדעתו

מאוד כמו האזוב הנמוך מכל האילנות, ולא ירים לבבו. וזהו: "ולקח אָזוּב", כאשר יהיה בעצמו בבחינת אזוב, אז: "וְטָבַל בְּמִים", היא התורה (ב"ק יז.) של "איש טהור" הוא הצדיק.

ספר "עלים לתרופה"

וַיִּכְפּוּ אֶת אֶהָרָן שְׁלֹשִׁים יוֹם פֶּלַיִת יִשְׂרָאֵל (כ. כט)
מסתבר שבמשך כל אותה תקופה לא אירעה אצל בני ישראל אפילו רציחה בשוגג. שכן אילו היה אחד רוצח בשוגג, הרי היה עליו לגלות מביתו, ועכשיו עם מות הכהן גדול היה חוזר לביתו וכל המשפחה היתה שמחה וצוהלת לקראתו, לפיכך אמרה תורה: "וַיִּכְפּוּ אֶת אֶהָרָן פֶּלַיִת יִשְׂרָאֵל", כל משפחות ישראל התאבלו אחרי אהרן ולא היתה אף משפחה אחת אשר הפיקה תועלת ממיתתו של אהרן בשוכו של הבן המשפחה ממקלטו, לפי שלא היה נמצא אפילו רוצח בשוגג.

ספר "מענינה של תורה" בשם "משך חכמה"

בלק

עומק פחיתות המידות

וַיֹּאמֶר בְּלָעַם אֶל הָאֱלֹהִים בְּלָק בֶּן צֹפֵר מִלֶּךְ מוֹאָב שְׁלַח אֵלַי (כב. י)

אף על פי שאיני חשוב בעיניך, חשוב אני בעיני המלכים (רש"י). ודברים מתמיהים ומעוררי גיחוך, עד שאם לא ראינום בספר תורת האלוקים לא היינו מאמינים. היתכן שיאמר אדם לחבירו: אע"פ שאינו חשוב בעיניך, חשוב אני בעיני החתול? וק"ו לומר זאת להקב"ה: אע"פ שאיני חשוב בעיניך, חשוב אני בעיני המלכים! איך יתכן שבלעם הפיקח והחכם שבאומות העולם ידבר כך? אלא יש לומר: רואים אנו מזה את השפעתם העצומה של המידות הרעות, שאם לא נלחמים איתם להעמידם במקומם, יכולים הם להביא את האדם להשתנות עד כדי כך שיכול הוא לומר דברים שאפילו אדם הפשוט ביותר יבין אותם שהם שטות מוחלטת. זהו מוסר השכל, שברגע שעומדת לפתחו של אדם שאלה, שיכולה להיות קשורה למידותיו, כבוד או תאוה וכדו', לא יתחשב בדעת עצמו, רק ימצא אדם אמיתי, אפילו קטן ממנו במדרגה, להתייעץ איתו ולשמוע ממנו, מהו המבט הפשוט בענין, ובזה יבחן האם דרכו נכונה או לא, ואין לו לסמוך על עצמו, כמו שא"ל לסמוך על דעת שוטה בנידון, כך הוא עצמו איבד דעתו בענין נוגע בו.

ספר "לחתך עליון"

וַיִּתְיַצֵּב מִלְאָךְ ה' בְּדֶרֶךְ לְשֹׁטֵן לוֹ (כב. כב)

שנינו (אבות ה.ט): עין טוב ורוח נמוכה ונפש שפלה, מתלמידיו של אברהם אבינו, עין רעה ורוח גבוהה ונפש

בהשגחה עליונה, וגם כשהוא נופל ונקלע לצרה צרורה, הריהו בגדר "נִפְּל וְגָלוּי עֵינָיִם", הוא נשאר באמונתו ומאמין שכל מה שקורה לו, מן השמים הוא, וכי בורא העולם אינו מסיר ממנו את עינו לעולם.

ספר "ומתוך האור"

הלכה: כיבוד ומורא בזקינו וזקנתו

כתב הרמ"א (יו"ד ס' ר"מ סכ"ד): יש אומרים שאין אדם חייב בכבוד אבי ואינו נ"ל, אלא דחייב בכבוד אביו יותר בכבוד אבי אביו. ובפוסקים ותשובת (אות סא) כתב: וכהכרעת הרמ"א נקטינן לדינא, ובראשונים מבואר שחייב זה הוא מן התורה, מפני שבני בנים הם כבנים. ודעת רוב מהפוסקים שלא רק באבי אביו חייב, אלא אף באבי אמו, אלא שיש להקדים את אבי אביו לאבי אמו וכן באם אביו ואם אמו. ולגבי אבי זקינו וזקן זקינו נחלקו האחרונים, ולמעשה יש להחמיר בזה, אבל לענין אבי חמיו או חמותו לא מצינו חיוב לכבדם.

פתגם: אל תעשה כמסתרים, מה שלא נהוג לעשות
ספר "שמחלה" רכבים.

חקירה: יוצא מן הטמא

הוא אותו איסור של הדבר שממנו נוצר, או שהוא איסור חדש (צפנת פענח כללי התורה והמצוות ח"א ד"ה יוצא מן הטמא)
ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: לזכור ולא לשכוח

הגאון בעל "כלי יקר" היה אומר: מצינו בדברי חכמים: השונה מאה פעמים ואחת אינו שוכח, צא וחשוב, אם תפחית מנין זכר ממנין שכח ישאר ק"א הוה אומר: רצונך לזכור פרקך ולא לשכחו, שנהו ק"א פעמים.
ספר "חד וחלק" חלק ד' (דף קסז)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, חיים אהרן לייב בן רבקה, שמחה ג'וזת בת אליז, חיים בן סוזן סולטנה, סשה שלום בן דבורה רחל, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלוה, פייגא אולגה בת ברנה, רינה בת פיבי. לידה קלה לרינה בת זהרה אנריאת. זרע של קיימא לחניאל בן מלכה ורות אוריליה שמחה בת מרים.
לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה

רחבה, מתלמידיו של בלעם הרשע. והנה "שפלה", "נמוכה", "טובה", ראשי תיבות שט"ן, ויתכן שבא לרמז, שהוא שלוח נגדו "לְשֹׁטֵן לו", שיש לו היפך ג' המידות הללו.

רב רובין זצ"ל בספרו "שנים מקרא"

ה"פי לא ידעתי" הוא ה"לא ידעתי"

וְיֹאמֶר בְּלִעָם אֶל מְלֶאךָ ה' חֲטָאתִי כִּי לֹא יָדַעְתִּי כִּי אֶתָּה נֹצֵב לְקַרְאֲתִי בְּדֶרֶךְ (כב. לד)

מצד אחד בלעם טוען להגנתו "לא ידעתי", ומצד שני הוא מודה ומתודה "חֲטָאתִי". אך הדבר קשה מינה וביה, אם "לא ידעתי", מדוע נחשב ש"חֲטָאתִי"? יש לומר: "חֲטָאתִי כִּי לֹא יָדַעְתִּי", דהיינו ה"פי לא ידעתי" זה גופא ה"חֲטָאתִי". כיצד בלעם מעז לומר "לא ידעתי"? הרי הוא עצמו מודה שמעולם לא עשתה לו אתון בעיות, א"כ זה אות וסימן, שמשמים יד ה' בדבר. א"כ היה עליו להמשיך ולחשוב, מה יכולה להיות הסיבה שמן השמים עוצרים אותה, אך הוא העדיף לעצום את עינו כאילו אינו רואה מאומה, נמצא שאי הידיעה זה גופה החטא שלו. לפעמים באים על האדם יסורים כמות וכסימן מן השמים. הם מאותתים לו: תעצור, תתבונן, תחשוב רגע, אינך רואה שזו יד ה'? אם רואה אדם שיסורין באין עליו יפשפש במעשיו (ברכות ה.) אך האדם מעדיף להניח את שתי כפות ידיו על עינו, לתחוב את שתי אצבעותיו לתוך תנוכי אזניו, ולומר: מצטער, אני לא רואה כלום, אני לא שומע כלום.

ספר "יחי ראובן"

ותרועת מלך ב' (כג. כא),

מפורש בדברי התוספות (ע"ז:): גבי בלעם הרשע שרצה לקלל את ישראל וכיון לרגע שהקב"ה זועם. והקשו התוספות, מה היה יכול לומר בשעה מועטת כזאת, תירצו שהיה אומר כלם, והקב"ה הפכו ואמר מלך, כדכתיב "ותרועת מלך ב'". נמצא שהקב"ה הפך את צירופי האותיות מ"כלם" ל"מלך". ולכן נאמר "ויהפוך ה' אלוקיך את הקללה לברכה". (דברים כג.)

ספר "להתעדן באהבתך"

השלך על ה' יהבך

וְנָאֵם הַגִּבּוֹר שְׁתֵּם הָעֵינַן. נָאֵם שִׁמְעַם אֲמָרִי אֶל-אֲשֶׁר מִחֲזֵה שְׁ-דֵי יִחְזֶה נִפְּל וְגָלוּי עֵינָיִם. (כד. ג.ד)

יש בפסוק זה רמז לדרגת הבטחון של האדם ולאופן שבו הוא מתנהג בחייו כתוצאה מכך. בלשון הקודש מכונה האדם בשם גבר ובשם אנוש. גבר הוא הדרגה הנמוכה ביותר של האדם, משום שהוא מתאר אדם שאין לו אמונה חזקה בהשגחה פרטית, יהודי שאינו רואה ואינו מאמין שיש עין רואה למעלה, והוא סבור שהעולם מתנהל בדרך מקרה ועליו נאמר: "וְנָאֵם הַגִּבּוֹר שְׁתֵּם הָעֵינַן". לעומת זאת אנוש הוא אדם בעל מדרגה גבוה יותר "אֲשֶׁר מִחֲזֵה שְׁ-דֵי יִחְזֶה". אדם כזה מאמין

